

● RAZISKOVALNO DELO IN INOVATIVNA DEJAVNOST

Brez denarja tudi prizadevanja ne rodijo sadov

Konec marca so delegati na sejah skupščine mestne in občinske raziskovalne skupnosti ugotovljali, kako uspešno so delovali v minulem letu, kaj so in česa niso opravili in kakšni so njihovi načrti na tem področju v letošnjem letu. Prav sprejemanje letnih delovnih programov in ocena uspešnosti preteklih prizadevanj je bila tudi priložnost za pogovor s predsednikom skupščine naše občinske raziskovalne skupnosti Francem Ložarjem.

Denar je tisti, ki odloča o obsegu in tudi o kakovosti raziskovalnega dela. Po predlogu finančnega načrta bo imela naša občinska raziskovalna skupnost v tem letu na voljo 9.371.266 dinarjev, kar je le 14,8 odstotka več kot lani; druge ljubljanske občinske raziskovalne skupnosti bodo razpolagale s 44 odstotki denarja več. Zakaj prav v naši občini tako majhno povečanje sredstev?

Nizka rast sredstev za raziskovalno dejavnost v naši občini je posledica drugačne razdelitve denarja v Ljubljani. Plan je namreč pripravljen na osnovi dotoka sredstev za to dejavnost v naši občini v preteklem letu. Lani smo v Mostah razpolagali s 16,4 odstotka vseh sredstev v Ljubljani, letos pa le s 14,5 odstotka.

Izračun sredstev v občinskih raziskovalnih skupnostih v Ljubljani bo mogoče le z dogovorom o vzajemnosti in prelivanju sredstev med ljubljanskimi ORS.

Večina programa občinske raziskovalne skupnosti se uresničuje v okviru mesta, saj gre za to kar 60 odstotkov denarja. Katere so najpomembnejše raziskovalne naloge, ki se jih v Ljubljani lotevate skupaj, to je v mestni raziskovalni skupnosti?

Mestna raziskovalna skupnost izvaja skupni raziskovalni program, ki združuje potrebe in interese vseh petih ljubljanskih občin in je pomemben za razvoj

Franc Ložar (Foto: D.J.)

Ljubljane kot celote. Raziskovalne naloge so razdeljene po naslednjih tematskih področjih: gospodarski razvoj, socialni razvoj, preskrba Ljubljane z energijo, preskrba Ljubljane s hrano, zdravstvo, prostorski razvoj, varstvo okolja, prometna in komu-

nalna ureditev, razvoj družbenega sistema informiranja, novejša zgodovina Ljubljane ter obramba in zaščita.

V naši občinski raziskovalni skupnosti podpiramo predvsem raziskave s področja gospodarskega razvoja, preskrbe s hrano in energijo in varstva okolja. V letošnjem programu je za ta področja namenjeno precej več denarja kot v preteklih letih.

Kakšne pa so temeljne usmeritve občinske raziskovalne skupnosti in njenih organov v tem letu za delo v občini?

Naša občinska raziskovalna skupnost bo spodbujala k načrtovanju raziskav in tudi k temu, da bi njihove rezultate uvajali v prakso. Spodbujala bo množično inovativno dejavnost in obveščala javnost o znanstveno raziskovalni dejavnosti v občini. Z organizacijo seminarjev in predavanj bo delavce v ozdih seznanjala z metodami množične inovativne dejavnosti. Raziskovalni program bo sicer potekal v mestni raziskovalni skupnosti, vendar bomo glede na razpoložljivi denar sofinancirali tudi raziskovalne naloge v ozdih.

Zadnja leta vse bolj poudarjamo pomen in vlogo raziskovalne in inovativne dejavnosti za naš nadaljnji razvoj. Menite,

da temu področju v naši občini namenimo dovolj pozornosti?

Mislím, da je osveščenost o uporabi lastnega znanja in znanosti kot tvornega dejavnika za napredek gospodarstva in družbe kot celote na splošno na veliko višji ravni kot pred leti. V naši občini so o inovativni in raziskovalni dejavnosti obširno razpravljale vse družbenopolitične organizacije, izvršni svet in zbori občinske skupščine.

Občinska raziskovalna skupnost si je prizadevala, da bi v okviru svojih možnosti čimveč doprinesla k razvoju raziskovalnega in inovativnega dela. Zavedati se moramo, da je vse to premalo, če ne bomo zbrali dovolj denarja za raziskovalne naloge in opremo raziskovalnih institucij. Mislím, da je zdaj tega denarja premalo.

DARJA JUVAN

● SEKCIJA O KMETIJSTVU

Še bo potrebno usklajevanje

Skupščina SR Slovenije o kmetijstvu

Skupščina SR Slovenije bo v letošnjem letu obravnavala analizo o tem, kako uresničimo politiko razvoja kmetijstva, gozdarstva in živilske industrije v SR Sloveniji, spremembe in dopolnitve kmetijske zakonodaje, zakon o gozdom in zakon o zdravstvenem varstvu živali, nadalje analizo, kako uresničujemo zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi in o upravljanju lovišč ter kako zagotoviti sredstva za intervencije v proizvodnji hrane in za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo ter za obrambo pred točo za naslednje srednjeročno obdobje.

Delegati republiške skupščine bodo že na sejah 17. aprila obravnavali sklop kmetijskih zakonov:

— predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij)

— predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju kmetov

— predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o preživinskem varstvu kmetov

— predlog zakona o gozdom

Gradiva so v celotnem besedilu objavljena v skupščinskem Poročevalcu št. 7/26, 2. 1985.

Analiza o uresničevanju politike razvoja kmetijstva, gozdarstva in živilske industrije v SR Sloveniji

Prikazani so doseženi uspehi v proizvodnji in izvozu, ocena ekonomskega položaja, dosežena raven organiziranosti, stanje na področju izobraževanja in raziskovalno-pospeševalnega dela ter osnovne usmeritve za nadaljnji razvoj kmetijstva, gozdarstva in živilske industrije.

Pripravljena je z namenom, da omogoči poglobljen in celovit pogled v problematiko kmetijstva in živilstva ter gozdarstva ob razpravi, ki bodo potekale v skupščini SR Slovenije o spremembah in dopolnitvah kmetijske zakonodaje, zakonu o zdravstvenem varstvu živali in zakonu o gozdom.

Spremembe in dopolnitve kmetijske zakonodaje

Pri predlogih za spremembe in dopolnitve že navedenih zakonov gre v glavnem za izpolnitev in dopolnitev nekaterih rešitev in za jasnejše opredeljene veljavnih zakonskih določil, ki naj bi prispevale k nadaljnjemu in kvalitetnejšemu razvoju kmetijstva v celoti.

Priprave na spremembe in dopolnitve kmetijske zakonodaje potekajo skoraj tri leta. Skupščina SR Slovenije je že 28. oktobra 1981 obravnavala poročilo o izvajanju zakonov s področja kmetijstva (gradivo je objavljeno v Poročevalcu — Priloga V/5, 10. 1981) ter sklenila, da se razprava o tej problematiki še nadaljuje. Dosedanje razprave so namreč potrdile, da se nekatera po-

membna zakonska določila ne uresničujejo, oziroma se uresničujejo nedosledno in neustrezno. Zato naj bi nadaljnja poglobljena razprava v občinah, kmetijskih organizacijah združenega dela, kmetijsko-zemljiških skupnostih, gospodarskih zbornicah, združni zvezi Slovenije ter v drugih organizacijah in zainteresiranih skupnostih ugotovila vzroke za odstopanja od začrtane kmetijske politike ter opredelila in predlagala ustrezne usmeritve in ukrepe na tem področju.

O nalogah komunistov pri uresničevanju kmetijske politike ter uveljavljanju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov na področju kmetijstva in gozdarstva je potekala razprava tudi na 11. seji CK ZK Slovenije 4. novembra 1981.

Ob ponovno obravnavi kmetijske problematike je skupščina SR Slovenije 10. marca 1982 sprejela ugotovitve, priporočila in sklepe za izvajanje zakonov s področja kmetijstva (objavljeno v Poročevalcu šte. 8/6, 4. 1982).

Skratka, mesec april bo v skupščini SR Slovenije ves v znamenju kmetijstva. Priložnost imamo, da naš veliki interes, ki ga gojimo za kmetijstvo v naši občini, usmerimo v razprave temeljnih delegacij in seveda še posebno v skupino delegatov za republiško skupščino in tako sooblikujemo bodočo zakonodajo, ki bo kmetijstvu omogočala nadaljnji razvoj.

S. G.

Hkrati s temi zakoni bo skupščina SR Slovenije obravnavala tudi poročilo gospodarske zbornice Slovenije o uresničevanju stabilizacijskih nalog v kmetijstvu Slovenije s posebnim poudarkom na sedanje težave v živilstvu.

V Poročevalcu šte. 7/26, 2. 1985 so objavljene sklepi in predlogi skupščine gospodarske zbornice Slovenije o kratkoročnih in dolgoročnih usmeritvah pri reševanju stabilizacijskih nalog v kmetijstvu.

Upoštevač razprave na zborih občinske skupščine in stališče naše kmetijske zemljiške skupnosti, je bilo pravzaprav pričakovati, da bodo na seji sekcije o kmetijstvu — bila je 19. marca v združenem domu v Zadvoru — tudi kmetje iz naše občine proti pozidavi 66 hektarov najboljše kmetijske zemlje v vzhodnem delu Ljubljane, ki je predvidena v osnutku plana do leta 2000. V sejni dvorani združenega doma v Zadvoru je bilo kar premalo prostora za vse tiste, ki so hoteli izreči svoj odločni »da« proti takemu načinu reševanja stanovanjske gradnje. Spregovorilo je precej kmetov, ki so prizadeto naštevali razloge zoper to, da bi najkakovostnejša obdelovalna zemlja v naši občini zgnila pod betonom stolpnic, blokov ali individualnih hiš, njihove besede pa so s pritrdilnim ploskanjem pospremili tudi tisti, ki se sicer niso oglasili.

Preprosto in razumljivo — tako, kot to znajo storiti ljudje, ki vedo, kaj hočejo — so kmetje sebi in vabljenim navzočim (gozdom iz mesta in občine), povedali nekaj grenkih resnic o našem odnosu do zemlje in do tistega, ki jo obdeluje — do kmeta. Kar naprej in naprej ne moremo pozidavati najboljše kmetijske zemlje. V štiridesetih letih smo jo pozidali že toliko, kolikor jo naši predniki morda niso niti v tisoč letih. Ali je to še sploh v skladu z razumom, so se spraševali. Včasih so gradili hiše na pusti zemlji, jih stikali ob hrib, da bi odjedale najmanj obdelovalne površine (v razvitem svetu to lepo na-

vado še vedno poznajo), zdaj pa se poslopja šopirijo na najbolj rodovitni zemlji.

Kmetijstvo smo dolgo časa zanemarjali. Šele po letu 1970 je dobilo primernejše mesto v naši gospodarski politiki. Ljudje so si s pomočjo posojil uredili kmetije, zgradili silose in hleve, zdaj pa naj bi bili ves ta vloženi denar, trud in delo zaman. Nadomestnih zemljišč ni; ni pa tudi denarja, da bi zdaj izboljševali neplodno zemljo. »Ljudje bodo živeli tudi še po letu 2000 in bodo zmeraj potrebovali zemljo,« je dejal eden od kmetov in tako opozoril, da mora naš pogled že zdaj seči v enainvajseto stolet-

je. Zdaj je sicer videti, da okolica Ljubljane pridelava dovolj hrane za mestne prebivalce, toda v prihodnjih 15 letih naj bi se število Ljubljančanov povečalo še za okrog 40.000.

Število ljudi, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, je zadnja leta sicer poraslo, a položaj človeka, ki mu je kmetijstvo edini vir preživljanja, ni zavidljiv. Visoke obresti na posojila, nasprotje med ceno njegovega pridelka na trgu in stroški, ki jih je imel pri njegovi pridelavi, pa tudi to, da se denarja ne izplača vlagati v kmetijstvo — vse to ne napoveduje svetle prihodnosti tej panogi našega gospodarstva. (Slišati je bilo takšenle primer: Denimo, da kmet kupi traktor, ki stane milijon dinarjev. Za ta znesek bi dobil v banki in letu dni 60.000 dinarjev obresti. V tem času s traktorjem ne more ustvariti tolikšnega dohodka.)

Pogled urbanista na ta problem pa je drugačen. Braco Mušič, predsednik mestnega komiteja za urbanizem in varstvo okolja, je zbranim obrazložil, kateri vzroki so vodili načrtovalce,

da so stanovanjsko gradnjo zasnovali prav na obdelovalnih površinah v Hrušici, Slapah, Polju in na Vevčah. Odločilna razloga za to sta bila kanalizacija in bližina energetskih virov. V Ljubljani je namreč nemogoče preurejati sodobno kanalizacijsko omrežje (tako sodobnega ima v Jugoslaviji le še Sarajevo), zaradi onesnaževanja ozračja pa tudi ni več mogoče dopustiti individualnih kurišč.

Predstavnik Zavoda za družbeno planiranje je obljubil, da bodo pri njih pazljivo preučili vse pripombe in jih upoštevali v kar največji možni meri. Tudi na mestnem komiteju za urbanizem in varstvo okolja bodo razloge za in proti dali na tehtnico. Treba se bo torej res odločiti strokovno, saj je — kot je dejal eden od razpravljavcev — v beton okovana kmetijska zemlja za vedno izgubljena za pridelavo hrane.

Sejo sekcije je vodil Marjan Moškrič, osnutek plana za obdobje 1986—2000 pa je obrazložil član izvršnega sveta Uroš Janko.

DARJA JUVAN

Strnjena razprava o dolgoročnem razvoju

(nadaljevanje s 1. strani)

znanstveno-raziskovalno in nacionalno kulturno delo trdno povezano s proizvodnim delom, z načrtovanjem in uveljavljanjem na svetovnem trgu. Takšna naloga je tudi prva med nalogami vsake družbenopolitične skupnosti, ozda in KS. In če to nalogo preverjamo v naši neposredni okolici, moramo dodati še nujno modernizacijo proizvodnje in zamenjavo zastarele ter iztrošene opreme; krepko izboljšati izobrazbeno strukturo delavcev in močno spremeniti podobo starega industrijskega jedra. Ob gospodarski rasti južnega dela mesta sta posodobitev in programska usklajevanja ob minimalni prostorski dopolnitvi nujna in edino možna pot.

Rešiti pa moramo predvsem pri nas v vzhodnem delu mesta, osnovni konflikt: Ali razvoj in zagotovitev osnovnih življenjskih razmer prebivalcev mesta (s čimer je povezan razvoj gospodarstva in stanovanjske gradnje, kar oboje posega v prostor, kjer

se ni moč izogniti rabi kmetijskih zemljišč tudi 1. in 2. kategorije) ali zaustavitev razvoja in 100-odstotno varovanje kmetijskih zemljišč ob razumljivem uveljavljanju intenzivne izrabe kmetijskih površin. Druge možnosti — od nekazane usmerjene blokovne stanovanjske gradnje na manj kvalitetnih zemljiščih ali v grčevnatem in hribovitem obrobju ljubljanske kotline, apr. v Javoru ali Sadini vasi? praktično ni. Konflikt ali bolje rečeno problem je prevelik, da bi ga mogli reševati brez usklajevanja vseh elementov družbenega razvoja. Zavedati pa se je tudi treba, da sprejem dolgoročnega plana pomeni tudi prenehanje intervencijskega kmetijskega zakona. To seveda ne pomeni preprosto zavrnitev zahtev in pobud kmetijske zemljiške skupnosti, temveč soočanje le-teh z vsemi drugimi nosilci razvoja.

Razpravljalci so dali polno podpro predlaganim zaključkom in ob njih nekatere še podčrtali. Nekaj teh sodi bolj v naši občinski srednjeročni načrt ra-

zvoja, o katerega družbenem dogovoru bomo razpravljali že aprila. Tako je bila v razpravi dana zahteva za prometno ureditev Šmartinske, Sneberške, Zdobrovske ceste in njih križišča; dalje nujnost celovitejše gradnje in urejanja stanovanjskih sosesk, v kateri bi morale sodelovati vse

V razpravi so sodelovali Janez Trtnik, Niko Lukež, Janez Rudolf, Milan Jelenc, Milan Pritekelj in Dušan Rozman.

samoupravne skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje kot tudi številne oskrbovalne delovne organizacije; dolgoročni načrt razvoja Ljubljane bi moral krajevne skupnosti in njih ustavni razvoj jasneje prikazati ter usmeriti tudi reševanje njih financiranja; manjka tudi celoten kompleks družbenega sistema informiranja in javnega obveščanja, ki sodi med temelje vsakega sodobno

vodnega in organiziranega življenja v naši družbi; kot že tolikokrat, je bila tudi tokrat dana zahteva po celovitem urejanju sosesk, konkretno Štepanjske in Jarške, s poudarkom na gradnji načrtovane infrastrukture; zamenjavo staro ljudsko kulturo in komaj bomo najbrž še kaj rešili od kmečke (tudi svobodnjaške) arhitekture ali materialne kulture na našem vzhodnem ljubljanskem področju; prav tako pozabljamo na nekatere starejše zgodovinske spomenike, napr. grad na Selu v samem centru Most ali na grad Dolsko.

V razpravi je bilo tudi ugotovljeno, da preštevili zapleteni predpisi utesnjujejo vitalno ustvarjalnost delovnih ljudi in občanov. Morda je prav tu tudi vzrok, da smo omrtvičeni pri reagiranju na nevzdržne podražitve in velike družbene neskladnosti.

Težko bo uresničevati te naše smeje dolgoročne načrte, če ne bomo sprostili velike ljudske ustvarjalnosti in tudi kritičnosti. SLAVKO GERLICA